

Werkbladen kast 2 groepen 5 en 6

deel 1

inhoud

1. Gevaarlijke dieren	3	24. Vliegers	26
2. Airbus	4	25. Windmolens van vroeger	27
3. Mens en dier	5	26. Bevers	28
4. Het weer	6	27. Huid en haar	29
5. Paarden	7	28. Draken	30
6. Water	8	29. Bruggen	31
7. De school van vroeger	9	30. Mars	32
8. Beroemde Nederlanders	10	31. Woestijnen	33
9. Kastelen	11	32. Zout	34
10. Hoe werkt dat?	12	33. Uilen	35
11. De Noordpool	13	34. De maan	36
12. Bacteriën	14	35. Blind	37
13. Ontdekkingsreizigers	15	36. Vogels op reis	38
14. Paddenstoelen	16	37. Licht	39
15. Chocolade	17	38. Op gladde ijsers	40
16. Graven naar vroeger	18	39. Tandem	41
17. Dolfijnen	19	40. Onweer	42
18. Tijd	20	41. Zuivel	43
19. Je ogen bedrogen	21	42. Snavels	44
20. Papier	22	43. Piramides	45
21. De luchthaven	23	44. Slimme dieren	46
22. Hout	24	45. De haven	47
23. Geluid	25	46. Bijgeloof	48

[Bekijk hier alle boeken met een korte beschrijving](#)

www.edubook.nl

Werkblad 1 Gevaarlijke dieren

1. Welk woord past in de zin? Streep het foute woord door.

goed
fout

- A. Muggen in _____ veroorzaken malaria.
Tropische landen/watergebieden
- B. Pijlgifkikkers hebben felle kleuren. Daarmee _____ ze hun vijanden. *waarschuwen/ bedreigen*
- C. Ijsberen zijn vooral gevaarlijk als ze _____.
mensen zien/ jongen hebben
- D. De _____ olifant wordt ook gebruikt als trekdier.
Afrikaanse/Indische
- E. De zeekrokodil doodt zijn prooi door _____.
een doodsbeet/ verdrinking
- F. Het gif van een dooskwal zorgt voor _____.
jeuk/hartproblemen

2. Over welk dier gaan de zinnen? Vul het dier in op de lijn.

- A. Wij zorgen voor 1 miljoen doden. _____
- B. Mijn jongen worden in mijn lijf in een ei geboren.

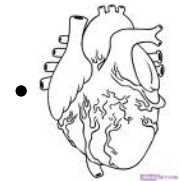
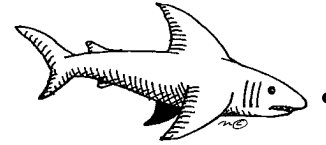
- C. Mijn bijnaam is "De Zwarte Dood". _____
- D. Ik verhuis mijn jongen steeds naar een ander nest.

- E. De zeeschildpad is mijn enige vijand. _____
- F. Ik eet ook mijn eigen soort op. _____
- G. Mijn gif wordt gebruikt op pijlpunten. _____

Gevaarlijke dieren

1

3. Trek een lijn tussen de plaatjes die bij elkaar horen.

Werkblad 2 Airbus A380

goed
/fout

1. Zijn de zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. De eerste Airbus A380 vloog in het jaar 2005. *waar/niet waar*
- B. De Airbus A380 is een superjumbo die meer dan 600 passagiers kan vervoeren. *waar/niet waar*
- C. Het vliegtuig werd in Engeland gebouwd. *waar/niet waar*
- D. In de Airbus A380 kun je in bedden slapen. *waar/niet waar*
- E. Een Airbus A380 kan zonder te stoppen wel 20.000 km vliegen. *waar/niet waar*
- F. Een Airbus A380 kan niet zomaar op alle vliegvelden landen. *waar/niet waar*

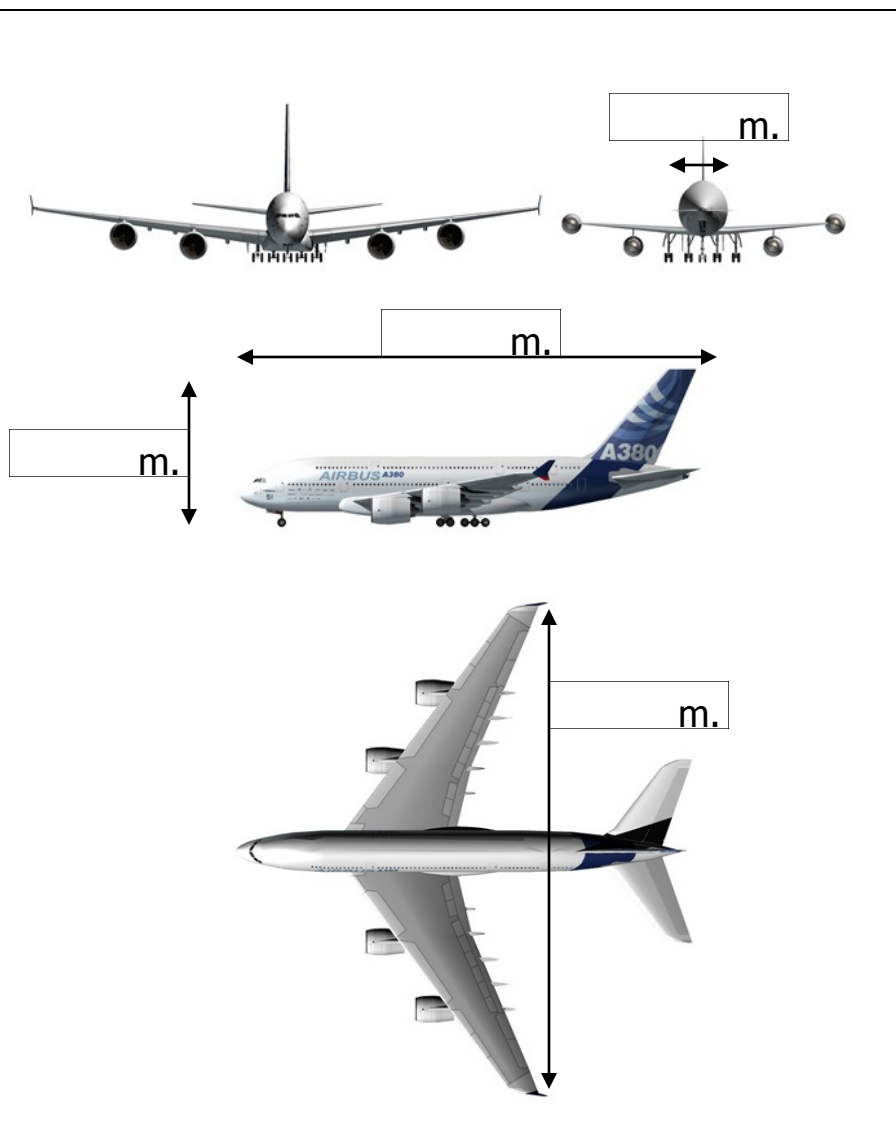
2. Kruis het juiste antwoord aan.

- A. Welke landen werkten mee aan de Airbus A380?
 - O Nederland, Engeland, Spanje en Frankrijk.
 - O Engeland, Frankrijk, Duitsland en Spanje.
 - O Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje.
 - O Frankrijk, Engeland, Duitsland en Zweden.
- B. De Airbus A380 kan veranderd worden in een soort hotel met bars en winkeltjes. Dat zal nu nog niet gebeuren, omdat:
 - O de meeste mensen dat nog niet willen
 - O de tickets voor zo'n reis nog veel te duur zijn.
 - O men nog bezig is uit te zoeken of het wel echt kan.
 - O men bang is dat het vliegtuig te vol wordt.

Airbus A380

2

3. Ken je de maten van de Airbus A380? Zet de goede maat in elk vak. Kies uit: *80 meter, 73 meter, 24 meter, 6 ½ meter*.

Werkblad 3 Mens en dier

1. Vul de woorden op de goede plaats in. Lees eerst alle zinnen voor je gaat invullen. Kies uit: ADL-helper, de langstaart makaak, de dolfijn, de otter, de golden retriever, de kapucijnaap, de signaalhond.

- A. Ik help dove mensen. _____
- B. Ik open deuren en druk op liftknoppen. _____
- C. Ik klim hoog in palmbomen op zoek naar kokosnoten. _____
- D. Ik ben een geschikte ADL-helper met mijn handen. _____
- E. Ik word soms gebruikt als spion. _____
- F. Ik ben een geschikte visser. _____
- G. Ik leid mijn blinde baas keurig om obstakels heen. _____

2. Welke antwoord van de twee is goed? goed
/fout
- A. Afrikaanse/Indische olifanten zijn geschikte helpers om boomstammen te verslepen.
 - B. Langstaartmakaken in India/Thailand helpen bij het plukken van kokosnoten.
 - C. Otters in Bangla Desh/ Thailand helpen vissers bij het vissen.
 - D. Dolfijnen speuren vermiste schepen/mariniers op.
 - E. Een signaalhond waarschuwt zijn baas als hij geluiden/geuren opmerkt.
 - F. Een poedel is goed in ophalen/speuren.

Mens en dier

3

3. Wat kan elk van deze rashonden heel goed. Trek een lijn naar het juiste antwoord.

speuren •

rennen •

ophalen •

bewaken •

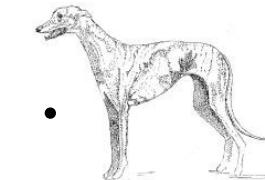
hoeden •

de Duitse herder

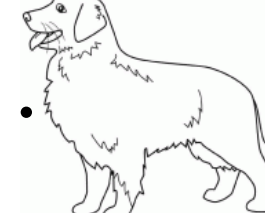
de bloedhond

de hazewindhond

de bordercollie

de golden retriever

Werkblad 4 Het weer

1. Vul de "weerwoorden" op de goede plaats in:

 mist, hagel, weersatelliet, weerhut, ijzel en Beaufort

- A. Deze ijskristallen worden zo zwaar dat ze naar beneden vallen. _____
- B. Op een bevroren ondergrond bevriest de regen. _____
- C. Dit is de maat voor de snelheid van de wind. _____
- D. Hier hangt de thermometer uit de regen, zon en de wind _____
- E. Hoog boven de Aarde help ik bij het voorspellen van het weer _____
- F. Ik ontsta op het moment dat vochtige lucht heel snel afkoelt. _____

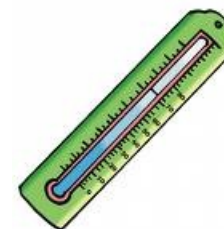
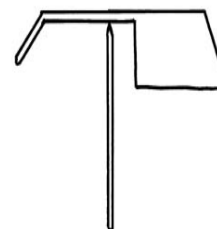
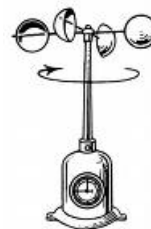
2. Welk antwoord van de twee is goed? goed
/fout

- A. K.N.M.I betekent *Koninklijk Nederlands Meteorologisch instituut/ Koninklijk Nederlands Meet Instituut*.
- B. Alle neerslag komt uit *bewolking/bewegende lucht*.
- C. Als het vriest is de temperatuur *onder/boven* nul.
- D. Als dauw gaat bevriezen noem je dat *rijp/ijzel*.
- E. In een schotelhutje zit een *regenmeter/thermometer*.
- F. Een meteoroloog houdt zich bezig met *meteoren/het weer*.

Het weer

4

3. Weerkundigen gebruiken instrumenten om het weer te meten. Schrijf de goede naam bij elk instrument.

4. Wat voor weer wordt het? Ken je alle tekens van de weerkaart? Schrijf onder elk plaatje wat voor weer het wordt

Werkblad 5 Paarden

1. Paardachtigen zijn één grote familie. Welke drie woorden horen bij de paardachtigen. Maak de rondjes dicht.

O kuddedier O planteneter O tanden slijten niet
O hoeven O galopperen O lastdier

2. Maak de paardenwoorden uit de linkerrij vast aan een woord uit de rechterrij. Trek een lijn.

de ruïn •

de enter •

de twenter •

Sleipnir •

Polo •

Paard van Troje •

• soort hockey te paard

• Dit paard kan geen vader meer worden.

• achtbenig paard

• éénjarig paard

• tweejarig paard

• houten paard

Paarden

5

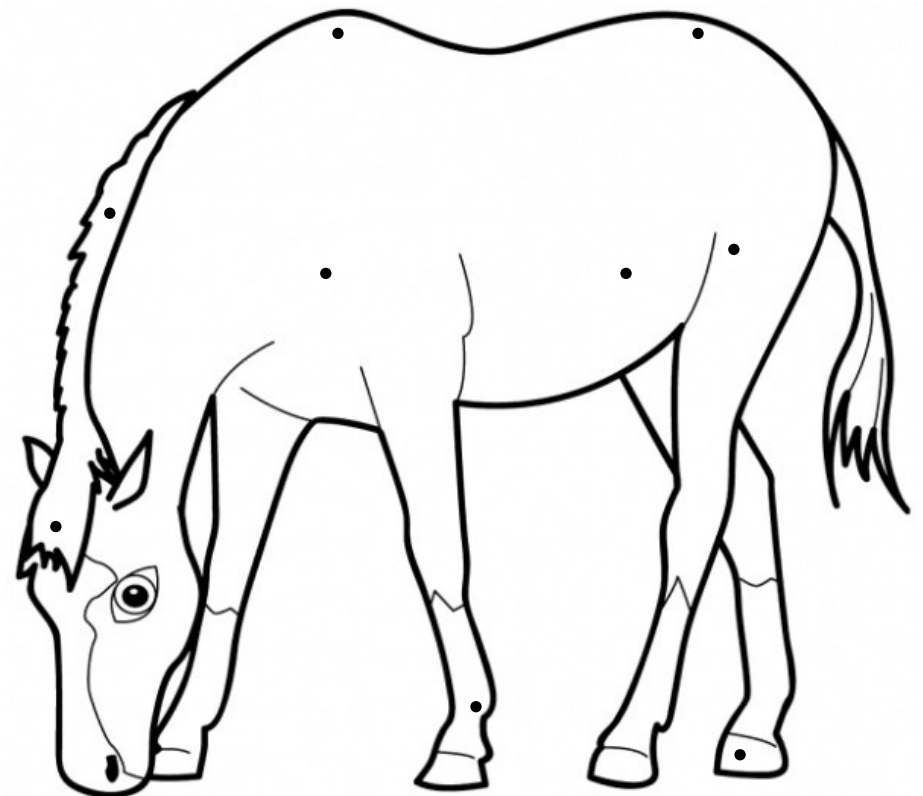
3. Ken je de verschillende delen van het paard?
Ken je de lichaamsdelen van een paard? Trek de lijn tussen stip en het goede lichaamsdeel.

de schouder •

de schoft •

de flank •

de manen •

• de maantop

• de kogel

• de knie

• de hoef

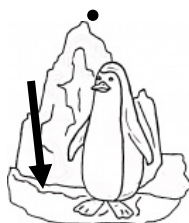
Werkblad 6 Water

1. Water is heel bijzonder. Het komt in drie vormen voor in de natuur. Maak de drie woorden aan het goede plaatje vast.

de vaste stof

het gas

de vloeistof

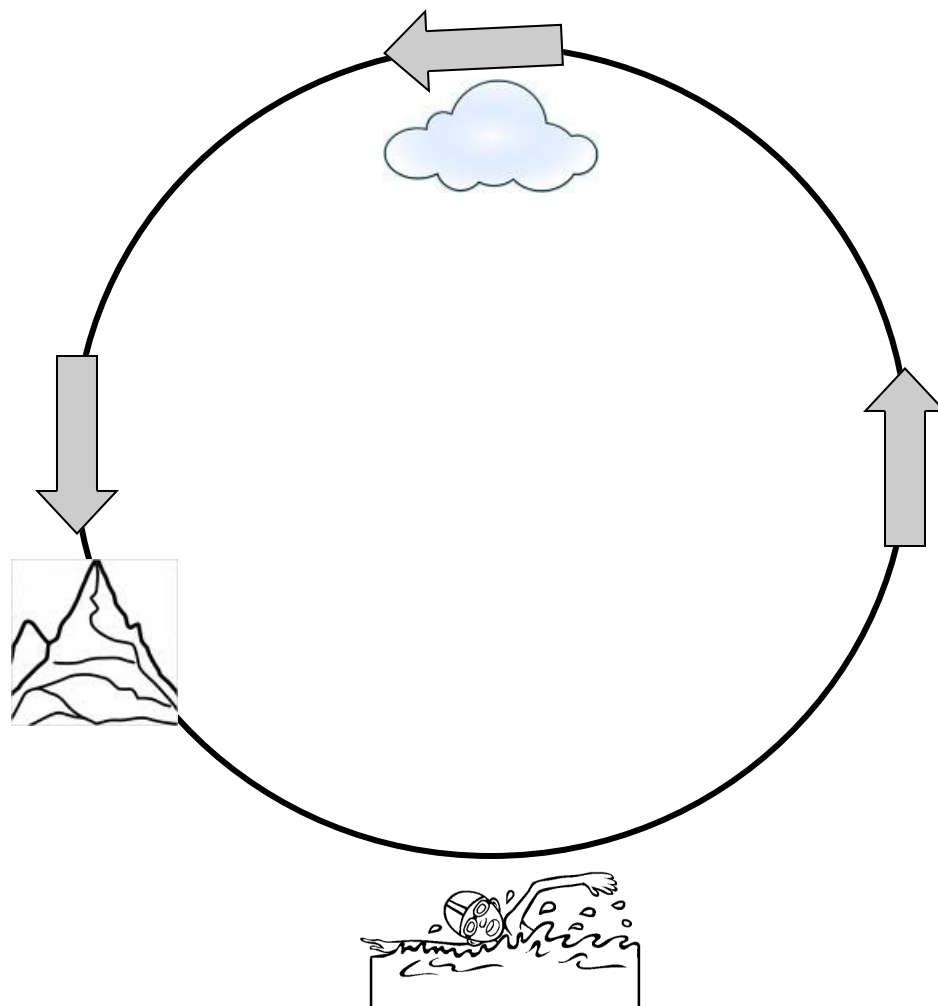
2. Welk antwoord van de twee woorden is goed? goed
fout

- A. Als water gaat koken wordt het een *gas/vloeistof*.
- B. Waar zoet water en zout water bij elkaar in de buurt komen krijg je *zoutig/brak* water
- C. Oppervlaktewater komt uit *rivieren/de waterleiding*.
- D. Regenwater dat in de grond zakt, noem je *grondwater/gootwater*.
- E. Als vuil water door *zand/chloor* zakt wordt het schoner.
- F. Het riool is een soort *afvoerbuisk/waterleiding*.
- G. *Frisdrank/water* helpt om afvalstoffen uit je lichaam weg te spoelen.
- H. Als je plas heel *donker/licht* is, heb je genoeg gedronken.

Water

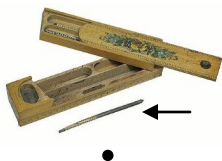
6

3. Teken de kringloop van het water. De cirkel staat er al met een begin. Gebruik de volgende woorden in de cirkel: *zon, wolken, regen, sneeuw, zee, bergen en waterdamp*. Je kunt ook kleine tekeningen maken bij je uitleg.

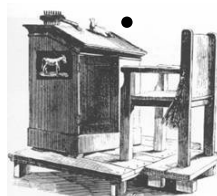

Werkblad 7 De school van vroeger

1. Voorwerpen uit de school van vroeger. Ken je alle namen? Maak de woorden aan de goede plaatjes vast.

lei	griffel	kroontjespen	roe	plak	lessenaar
-----	---------	--------------	-----	------	-----------

2. Zijn de zinnen *waar* of *niet waar*?

goed
/føʊt/

- A. Leesboekjes gingen vroeger alleen maar over brave kinderen. *waar/niet waar*
- B. Als de meester vroeger de duif naar je toegooide, kreeg je een beloning. *waar/niet waar*
- C. Heel vroeger kwamen in de zomer minder kinderen naar school. *waar/niet waar*
- D. Een meester kon vroeger ook koster van de

De school van vroeger

7

3. Schrijf vier verschillen op tussen jouw school en een school van vroeger.

[illegible]

Werkblad 8 Beroemde Nederlanders

1. Ken je de 6 beroemde Nederlanders. Schrijf de juiste letter onder de plaatjes. Kies uit: *A. Willem van Oranje, B. Vincent van Gogh, C. Anne Frank, D. Antoni van Leeuwenhoek en E. Rembrandt*

2. Over wie gaan de volgende zinnen. Vul de letters in die je gebruikte bij vraag 1

goed
/fout

- A. Ik schilderde veel landschappen met felle kleuren.____
- B. Ik prikte van alles uit de natuur op een naald.____
- C. Ik maakte etsen over verhalen uit de Bijbel.____
- D. Ik zag door het zolderraam alleen de lucht en de top van een kastanjeboom.____
- E. Over mij wordt gezongen in het volkslied.____

Beroemde Nederlanders

8

3. Welke woorden horen bij mijn foto? Kies uit: *zelfmoord, dagboek, microscoop, de 80-jarige oorlog, lakens, het Achterhuis, de Nachtwacht, van Nassau, Parijs, van Rijn, familie koningin Beatrix.*

goed
fout

1. Zijn de volgende zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. Het woord kasteel komt van het woord castellum. *waar/niet waar*
- B. Kastelen gaven alleen bescherming aan de kasteelheer. *waar/niet waar*
- C. Een mottekasteel was gebouwd op een heuvel. *waar/niet waar*
- D. Door een mezekouw kon je de vijand zien aankomen. *waar/niet waar*
- E. De donjon was de hoogste toren in een kasteel. *waar/niet waar*
- F. Het woord "steenrijk" komt uit de tijd van de kastelen. *waar/niet waar*

1. Zet de cijfers voor de woorden op de juiste plaats

in. Kies uit:

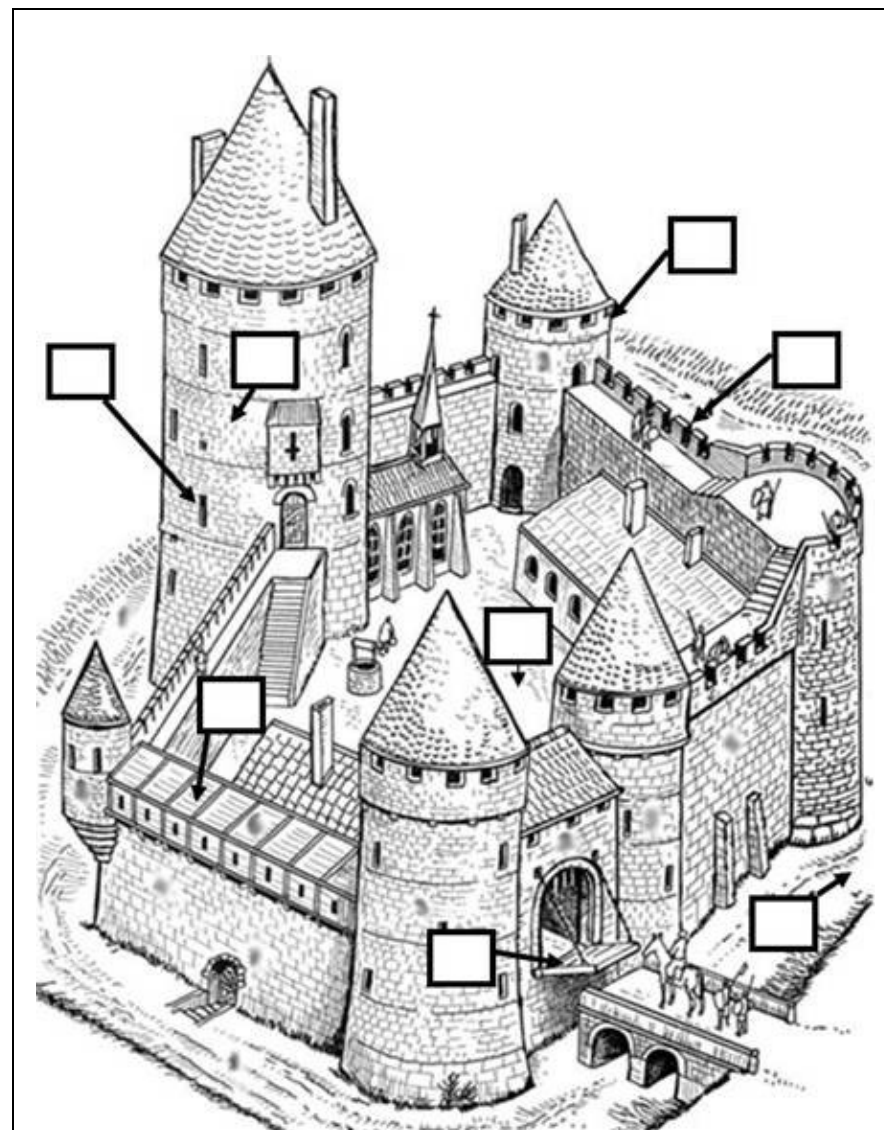
1. Muiderslot, 2. buskruit, 3. barbacane,
4. Binnenhof, 5. evenhoge en 6. kat

- A. Een extra poort voor een kasteel noem je een ____.
- B. Door de uitvinding van het ____ verdwenen de kastelen.
- C. Het ____ is de plaats waar de regering zit.
- D. Het ____ is een bekende Nederlandse waterburcht.
- E. Een ____ was een grote houten toren waarmee je over een kasteelmuur kon komen.
- F. De ____ was een beschermend afdak tegen stenen die van de kasteelmuur gegooid werden.

3. Zet de letters voor de woorden in het juiste vak.

- A. de binnenplaats, B. de kantelen, C. de hoektoren,
D. de slotgracht, E. de ophaalbrug, F. overdekte
gangen, G. de donjon, H. het schietgat

Werkblad 10 Hoe werkt dat?

goed
fout

1. Zijn de volgende zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. In spuitbussen met verf zit gas. Als je op het knopje drukt komt alleen de verf naar buiten. *waar/niet waar*
- B. Als je radar onder water gebruikt noem je dat sonar. *waar/niet waar*
- C. Een ritsluiting bestaat uit twee rijen metalen tandjes en een sluitplaatje. *waar/niet waar*
- D. Vet en vuil worden door zeep met water vermengd. *waar/niet waar*
- E. Kippenvel krijg je alleen als je het koud hebt. *waar/niet waar*.

goed
fout

2. Kies welk woord het juiste woord is.

- A. De bodem van een spuitbus is *hol/bol* naar binnen. Zo wordt alles binnen in de bus opgebruikt.
- B. In automatische winkeldeuren zit *radar/echo*.
- C. *Loog/rundvet* zorgt ervoor dat zeep prikt in je ogen.
- D. Als een hond zijn haren overeind zet, omdat hij boos is, is dat *ook/geen* kippenvel.

Hoe werkt dat?

10

3. Leg uit hoe radar precies werkt. Je mag het ook uitleggen met een tekening. Schrijf er dan een uitleg bij. Je kunt denken aan een vliegtuig, een boot of winkeldeuren.

1. Kies uit de twee woorden. Streep het foute woord door.

goed
/fout

- A. Onder het ijs van de Noordpool zit *land/water*.
- B. *Rusland/Zweden* grenst aan de Noordpool.
- C. In de zomer blijft er steeds *meer/minder* ijs over op de Noordpool.
- D. Het *Behouden/Houten* Huis is een huis dat heel vroeger door zeelui op de Noordpool gebouwd is.
- E. De Poolnacht duurt *zes/vier* maanden lang.
- F. Een ander woord voor Eskimo is *Inuk/scheldnaam*.
- G. *Orka's/Pinguïns* komen rond de Noordpool voor.

2. Kruis het goede antwoord aan.

Er blijft steeds minder ijs op de Noordpool over, omdat

- ☐ O ijs altijd smelt.
- ☐ O de zon steeds warmer wordt.
- ☐ O de aarde steeds warmer wordt.
- ☐ O het ijs verder de zee op drijft.

3. Kruis het goede antwoord aan.

Waarom willen veel landen een stuk van de Noordpool hebben?

- ☐ O Die landen kunnen het ijs goed gebruiken.
- ☐ O Die landen op walvissen willen gaan jagen.
- ☐ O Die landen weten dat er gas en olie te vinden is.
- ☐ O Die landen willen er broeikassen gaan bouwen.

3. Maak een tekening van het leven rond de Noordpool. Denk aan dieren en mensen.

Werkblad 12 Bacteriën

1. Zijn de zinnen *waar* of *niet waar*?

goed
/fout

- A. Van bacteriën word je altijd ziek. *waar/niet waar*
- B. Als je eten goed verhit, gaan alle bacteriën dood. *waar/niet waar*
- C. In de diepvries gaan alle bacteriën dood. *waar/niet waar*
- D. Als je rauwe kip vastpakt is het goed om gelijk je handen te wassen. *waar/niet waar*
- E. Voor het maken van yoghurt worden bacteriën gebruikt. *waar/niet waar*
- F. Jodium zorgt ervoor dat de bacteriën rond een wond verdwijnen. *waar/niet waar*

2. Kruis het goede antwoord aan.

Als je voedselvergiftiging hebt, ga je overgeven en krijg je diarree, omdat

- ☐ O je nu eenmaal heel ziek bent.
- ☐ O je zo sneller de ziekmakende bacteriën kwijtraakt.
- ☐ O je lichaam helemaal van slag is.
- ☐ O je eten zo sneller je lichaam verlaat.

3. Kruis het goede antwoord aan.

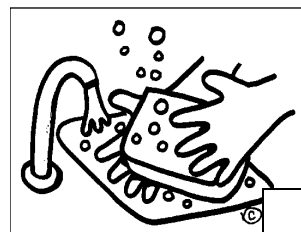
Hoe ontstaan gaatjes in je tanden en kiezen?

- ☐ O Bacteriën graven tunneltjes in je tanden en kiezen.
- ☐ O Bacteriën maken van zoetheid een zuur dat gaatjes in je tanden maakt.
- ☐ O Bacteriën ruimen de resten voedsel op.
- ☐ O Bacteriën veranderen zuur in zoetheid.

Bacteriën

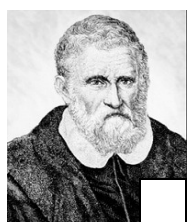
12

3. Je hebt gelezen over hygiëne . Zet een kruisje bij de plaatjes die iets met hygiëne te maken hebben.

Werkblad 13 Ontdekkingsreizigers

1. Ken je de ontdekkingsreizigers?. Schrijf de juiste cijfers onder de plaatjes. Kies uit: 1. Leif Erikson, 2. Neil Armstrong, 3. Marco Polo. 4. Christopher Columbus 5. Abel Tasman en 6. David Livingstone

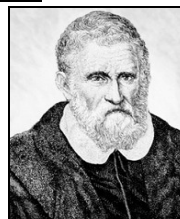
2. Over wie gaan de volgende zinnen. Vul de cijfers in die je gebruikte bij vraag 1

- Ik landde in 1969 op de maan. _____
- Ik reisde vooral tussen Italië en China _____
- In de buurt van Australië is een eiland naar mij genoemd. _____
- Ik trok door veel landen in het werelddeel Afrika heen. _____
- Ik dacht dat ik India ontdekt had, maar dat was fout. _____
- Ik ontdekte als eerste Noord-Amerika. _____

Ontdekkingsreizigers

13

3. Welke woorden horen bij mijn foto? Kies uit: koopman, Santa Maria, Nieuw-Zeeland, VOC, Victoria-waterval, dokter, astronaut, Indianen, gevangenis, Vinland, Apollo 11, Viking.

goed
fout

1. Is deze zin *waar* of *niet waar*?

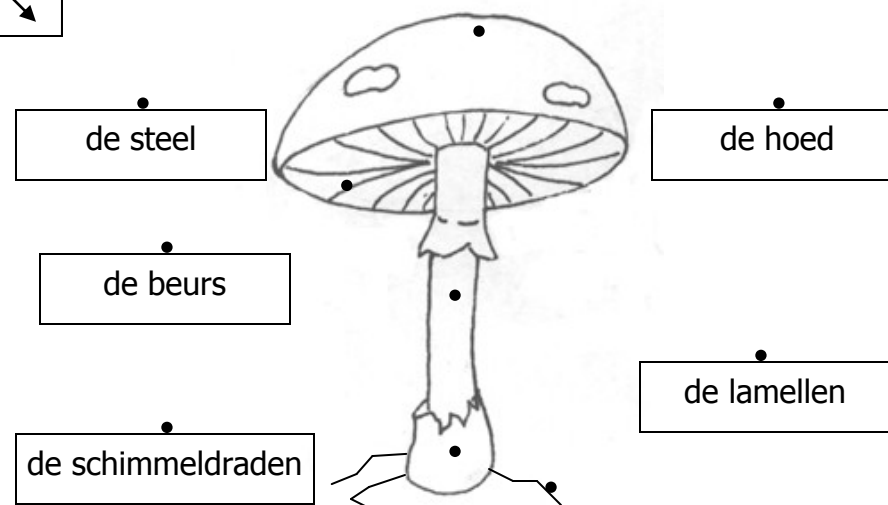
- A. Schimmels vind je vooral in een droge omgeving. *waar/niet waar*
- B. Schimmels zijn de opruimers in de natuur. *waar/niet waar*
- C. Bij paddenstoelen zit de schimmel onder de grond. *waar/niet waar*
- D. De sporen van een paddenstoel zitten in de beurs. *waar/niet waar*
- E. Een truffel is een paddenstoel zonder hoed. *waar/niet waar*
- F. De vliegenschwam is een giftige paddenstoel. *waar/niet waar*

2. Welk woord van de twee is goed? Streep het foute woord door.

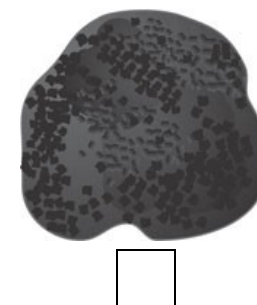
- A. De *sporen/zaden* van een paddenstoel zorgen voor nieuwe paddenstoelen.
- B. *Champignons/Truffels* zijn dure paddestoelen.
- C. De *oesterzwam/grote stinkzwam* groeit uit een heksenei.
- D. *Paddenstoelen/hoeden* zijn de vrucht van een schimmel.
- E. Op een *muur/plastic zak* kun je ook schimmel vinden
- F. De sporen van schimmels verspreiden zich door *de wind/dieren*.

Paddenstoelen

3. Ken je de delen van de paddenstoel? Maak de woorden aan het goede deel met de stip vast.

4. Ken je de namen van de paddenstoelen? Zet het nummer van de paddenstoel in het vak. Kies uit:
1. *de champignon*, 2. *de truffel*, 3. *de grote stinkzwam* en 4. *de vliegenschwam*

goed
fout

1. Welke van de twee is het goede woord? Streep het foute woord door.

- A. Cacaobonen zijn de *zaden/vruchten* van de cacaoboom.
- B. De vruchten van de cacaoboom groeien aan *de takken/de stam*
- C. Chocolade betekent eigenlijk *bitter/bruin* water
- D. De Azteken dronken 3000 jaar geleden al een drank van chocola bij *huwelijken/begrafenissen*.
- E. De Spanjaarden maakten de chocoladedrank *pittig/zoet*.
- F. In chocoladehuizen kon je vroeger *chocolademelk drinken/ chocolade eten*.

2. Om van een cacaoboon chocolade te kunnen maken moet er heel wat gebeuren. De kaartjes liggen door elkaar. Zet achter elk kaartje een nummer.

De bonen gisten.	
De bonen worden gebrand.	
De bonen worden gezeefd.	
De bonen worden geperst.	
De bonen drogen.	
De bonen worden geplukt.	
De bonen worden gemalen.	

3. Teken zoveel mogelijk producten die van chocolade gemaakt zijn.

goed
fout

1. Zijn de volgende zinnen *waar* of *niet waar*?

- A. Een archeoloog doet onderzoek in de bodem naar sporen van vroeger. *waar/niet waar*
- B. De meeste vondsten onder de grond worden per ongeluk gevonden bij graven. *waar/niet waar*
- C. Een archeoloog gaat gelijk in de grond graven als er iets gevonden wordt. *waar/niet waar*
- D. Lagen in de grond hebben verschillende kleuren. Ze zeggen veel over wat er in dat gebied is gebeurd. *waar/niet waar*
- E. Een vondst wordt meteen uit de grond gehaald en opgeborgen. *Waar/niet waar.*

2. Zet een kruisje achter de voorwerpen die een archeoloog gebruikt.

de stofzuiger	☐
de liniaal	☐
het schuurpapier	☐
de metaaldetector	☐
de landkaart	☐

de kwast	☐
het meetlint	☐
de troffel	☐
de telescoop	☐
de schop	☐

3. Vertel alles wat je weet over de drie voorwerpen.

Werkblad 17 Dolfijnen

1. Kies uit de twee woorden het goede woord. Streep het foute woord door.

goed
/fout

- A. Dolfijnen zijn *vissen/zoogdieren* en horen bij de walvisachtigen.
- B. Als een dolfijn zijn *rugvin/borstvinnen* gebruikt kan hij van richting veranderen.
- C. De meloen in de kop helpt de dolfijn bij *het versterken van geluid/ het maken van klikgeluiden*.
- D. Het spuitgat boven in de kop is eigenlijk *de neus/ het oor* van de dolfijn.
- E. Als dolfijnen op jacht gaan naar vis, jagen ze *alleen/in een school*.
- F. Dolfijnen voelen met hun *vinnen/neus*.

2. Hoe goed ken je de delen van een dolfijn? Maak het juiste woord vast aan de juiste stip.

de meloen

de rugvin

de borstvin

het spuitgat

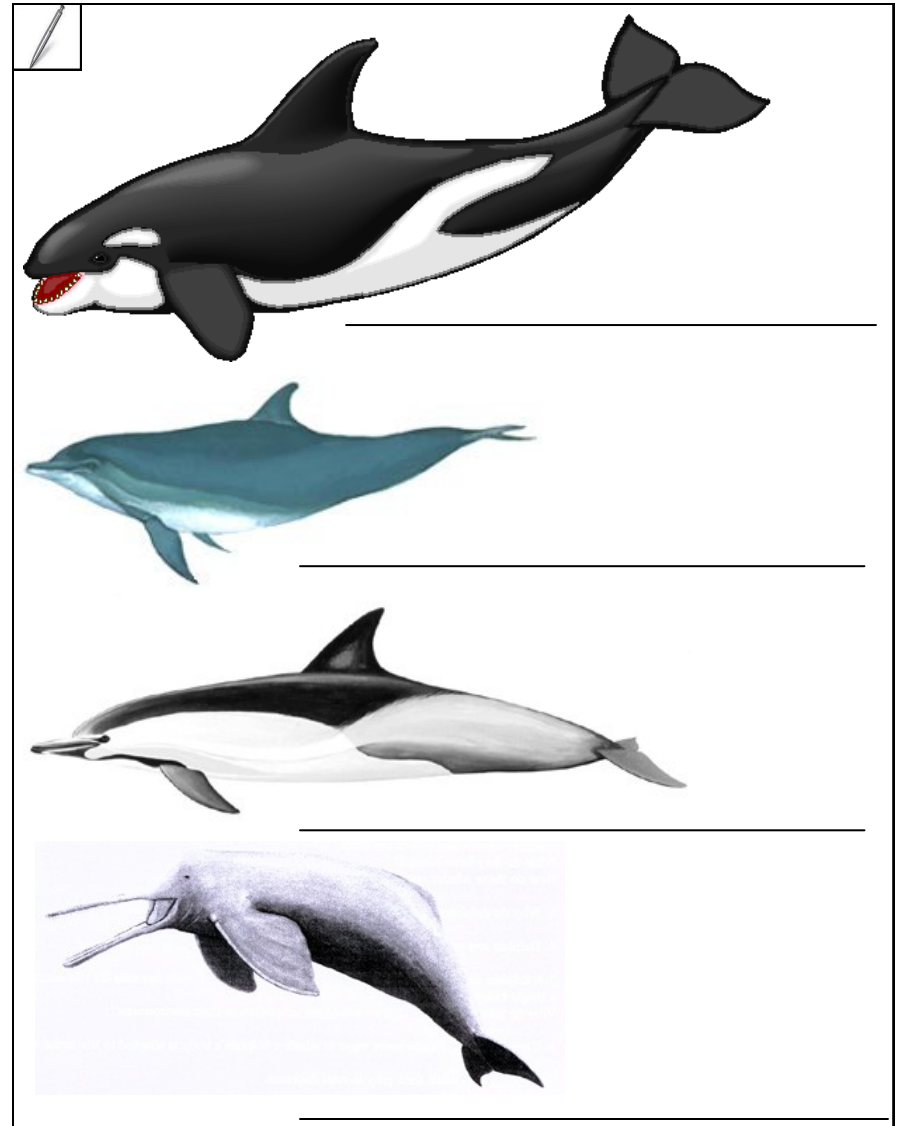
de staartvin

Dolfijnen

17

3. Schrijf de goede naam bij de plaatjes. Kies uit: *de tuimelaar, de Amazone dolfijn, de orka, de gewone*

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *kaarsklok*, 2. *biddagen*, 3. *bel*, 4. *schaduw*,
5. *maand*, 6. *waterklok*, 7. *slingerwiel*tje, 8. *batterij*

- A. Het woord _____ komt van het woord maan.
- B. De eerste kalenders werden gebruikt voor _____.
- C. Met een zonnewijzer kun je de tijd meten door naar de _____ te kijken
- D. Door tocht was een _____ niet erg nauwkeurig.
- E. Door het verschil in temperatuur was een _____ niet erg nauwkeurig
- F. Ons woord klok komt eigenlijk van het woord _____.
- G. In een kwartsklok zit een _____.
- H. In een polshorloge van vroeger zat een _____.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. Het woord kalender komt van het woord calendae. Calendae was de eerste dag van de *week/maand*.
- B. Een zandloper werd vroeger op een schip elk *uur/half uur* omgedraaid.
- C. Een pendule is een klok met een *slinger/gewicht*.
- D. In een kwartshorloge zit een *kristal/slingerwiel*tje.
- E. Een digitale klok heeft *wijzers/geen wijzers*.
- F. In één jaar draait de Aarde *één keer/ 12 keer* rond de zon.

3. Ken je deze klokken? Teken in elk vak de goede klok.

<i>pendule</i>	<i>zonnewijzer</i>
<i>analoge klok</i>	<i>kaarsklok</i>

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *de hersenen*, 2. *de afstand*, 3. *de pupil*, 4. *diepte*
5. *gezichtsbedrog*, 6. *zien*, 7. *het netvlies*

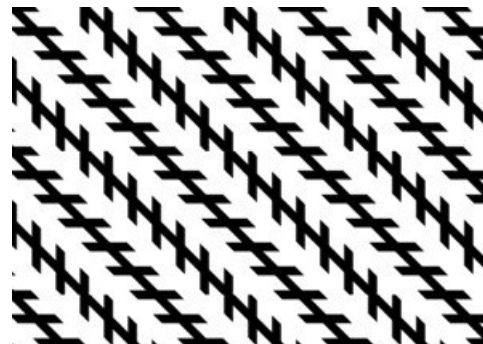
- A. Het licht komt door _____ je oog binnen.
- B. Binnen in het oog zit aan de achterkant ____.
- C. Met twee ogen kun je beter _____ zien dan met één oog.
- D. Je ogen kijken, maar je hersenen _____.
- E. Met de hulp van schuine lijnen en schaduw kunnen je hersenen beter _____ schatten.
- F. Als je hersenen in de war raken door lijnen en schaduwen noem je dat _____.
- G. Als in een afbeelding twee plaatjes verstopt zitten, bepalen _____ welke van de twee plaatjes je eerst ziet.

2. Probeer bij elk plaatje uit te leggen wat het gezichtsbedrog is.

Werkblad 20 Papier

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1.katoen, 2.vodden 3.boombast, 4.oud papier
5.papyrus, 6.rollen, 7.kringlooppapier

- A. Ons woord papier komt van het woord_____.
- B. De Chinees Tsai Lun maakte een soort watersoep met _____.
- C. In de papiermolens in Nederland maalde men _____fijn.
- D. Moderne papierfabrieken maken het papier op grote_____.
- E. Heel veel papier wordt tegenwoordig niet meer van hout, maar van_____gemaakt.
- F. Papier dat opnieuw gebruikt wordt noem je_____.
- G. Bankbiljetten worden van_____gemaakt.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Je kunt papier altijd weer opnieuw gebruiken. *goed/fout*
- B. Vroeger gebruikt men wel schelpen als toiletpapier. *goed/fout*
- C. De Egyptenaren gebruikten als eersten een soort papier. *goed/fout*
- D. In papiermolens werd het papier velletje voor velletje geschept met een zeef. *goed/fout*

Papier

20

3. Zoek de goede papiersoort bij elk plaatje

• veiligheidspapier

• schoonmaakpapier

• filtreerpapier

• verpakkingspapier

• grafisch papier

• digitaal papier

Werkblad 21 De luchthaven

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. vluchtbord, 2.catering, 3.instapkaart, 4.terminal, 5.detectiepoort..

- A. Een ander woord voor het hoofdgebouw op een luchthaven is een_____.
- B. Het vluchtnummer, de bestemming en de incheck-balie staan op het _____ in de vertrekhall.
- C. Bij de balie krijg je je _____ waarop je stoe-
lnummer staat.
- D. Bij de douane vind je een _____ die metalen
voorwerpen opspoort.
- E. Bedrijven die de maaltijden bereiden, verzorgen
de _____.
- F. Passagiers komen meestal via de _____ het vliegtuig
binnen.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. De brandstof van een vliegtuig is *benzine/kerosine*.
- B. Een *blok/rem* zorgt ervoor dat een vliegtuig niet
kan weggrollen.
- C. In een vliegtuig mag je aan boord *een koffer/ hand-
bagage* meenemen.
- D. De *piloot/ verkeerstoren* bepaalt wanneer een vlieg-
tuig vertrekt.
- E. Een tractor helpt het vliegtuig met *vooruitrijden/*
achteruitrijden.

De luchthaven

21

3. Maak bij de volgende woorden een tekening.

De verkeerstoren	De tractor
De detectiepoort	De slurf

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. parket, 2. schors, 3. loofbomen, 4. bast, 5. grenen
6. spaanplaat, 7. naaldboom, 8. kwasten, 9. groei-
ringen

- A. De buitenste beschermende laag om de stam noem je de _____ of de _____.
- B. De leeftijd van een boom kun je zien aan de _____.
- C. In een plank zie je vaak _____. Dat zijn de plekken waar een tak aan de stam groeide.
- D. Bomen met bladeren noem je _____.
- E. Een spar is een voorbeeld van een _____.
- F. Hout van de grove den heet _____.
- G. Van zaagsel en houtsnippers wordt de houtsoort _____ gemaakt.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. Bomen worden vooral gekapt om *akkerland/brandstof* te krijgen
- B. Hout wordt in verhouding veel *meer/minder* gebruikt dan vroeger
- C. Hout van naaldbomen heet *hardhout/zachthout*.
- D. Een dikke groeiring in een boom betekent een *lange/korte* zomer.
- E. De schors van de boom is gebarsten, omdat de boom in de *breedte/lengte* groeit.

3. Schrijf in de vakken de producten van hout.

<i>Werktuigen/gereedschap</i>	<i>Meubels</i>
<i>muziekinstrumenten</i>	<i>sportartikelen</i>

Werkblad 23 Geluid

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *decibels*, 2. *trommelvlies*, 3. *echo*, 4. *isolatie*,
5. *golven*

- A. Geluid beweegt door de lucht in ____.
- B. Geluid wordt gemeten in ____.
- C. Harde geluiden moeten soms tegengehouden worden. Dat noem je ____.
- D. Als geluid onderweg ergens tegen opbotst en weer teruggestuurd worden, noem je dat ____.
- E. In je oor botst geluid tegen je ____.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

- A. Bij een hoog geluid bewegen de geluidsgolven *snel/* *langzaam*.
- B. Je kunt je stembanden met spiertjes lang en kort maken. Korte stembanden geven een *hoge/lage* toon.
- C. Geluid beweegt zich sneller door *water/lucht*.
- D. In je oor wordt het geluid doorgegeven aan de hersenen in *het slakkenhuis/ het trommelvlies*.
- E. Muziekinstrumenten laten *lucht/geluid* meetrillen.

Geluid

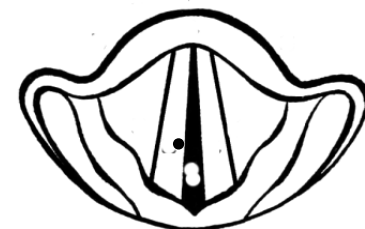
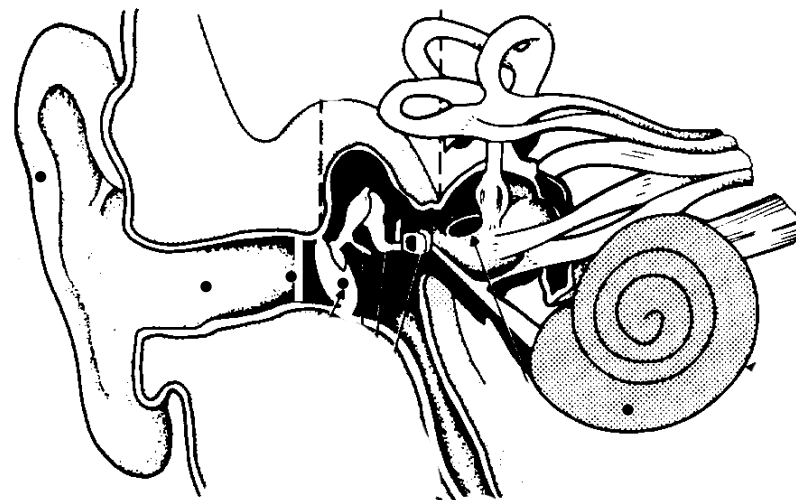
23

3. Maak de woorden vast aan de goede stip.

het trommelvlies

de gehoorgang

het slakkenhuis

de stembanden

de oorschelp

de gehoorbeentjes

Werkblad 24 Vliegers

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. Azië, 2. Japan, 3. China, 4. Amerika, 5. Afghanistan..

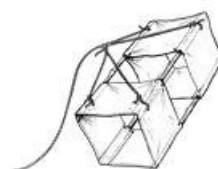
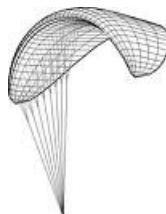
A. Het land waar de vlieger werd geboren, is_____.

B. In het land_____ laat men een vlieger op bij de geboorte van een zoon.

C. Het vechten met een vlieger zie je veel in_____.

D. In_____ veranderde de vlieger in een vliegtuig.

E. Vliegerfeesten zijn vooral populair in_____.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

A. De eerste vliegers waren gemaakt van *zijde/papier*.

B. In Japan hebben vliegers veel te maken met *goden/oorlog*.

C. Bij een gevecht met vliegers zit er *glas/zeep* aan de vliegerlijn.

D. Bij een moderne vlieger staat het doek *bol/hol*.

E. Kitesurfen doe je op het *strand/water*.

F. Bij *zeilvliegen/een kitebuggy* hangt de piloot onder de vlieger.

Vliegers

24

3. Maak bij de volgende woorden een tekening.

<i>Het vliegergevecht</i>	<i>De Japanse karpervlieger</i>
<i>Kitesurfen</i>	<i>Ontwerp je eigen vlieger</i>

Werkblad 25 Windmolens van vroeger

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

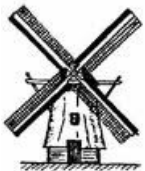
Kies uit:

1. *run*, 2. *tjasker*, 3. *beltmolen*, 4. *vijzel* 5. *kruien*,
6. *stellingmolen*

- A. De molenaar draait zijn molen steeds in de wind. Dat noem je "het ____ van de molen".
- B. Een molen op een heuvel, noem je een ____.
- C. Een molen die in de stad op een verhoging van hout staat, is een ____.
- D. De kleinste molen in Nederland is de ____.
- E. Bij een poldermolen pompt de ____ het water van laag naar hoog.
- F. In een schorsmolen werd schors gemalen tot ____.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Een wipmolen is een watermolen. *goed/fout*
- B. Een onderkruier is een molen waarbij de hele molen in de wind gedraaid kan worden. *goed/fout*
- C. In papiermolens werd vroeger al oud papier gemalen tot nieuw papier. *goed/fout*
- D. Nederlanders hebben de windmolen uitgevonden. *goed/fout*
- E. Run werd gebruikt voor het maken van leer. *goed/fout*

Windmolens van vroeger

25

3. Zoek de goede delen van de molen. Trek een lijn naar de grote zwarte stippen.

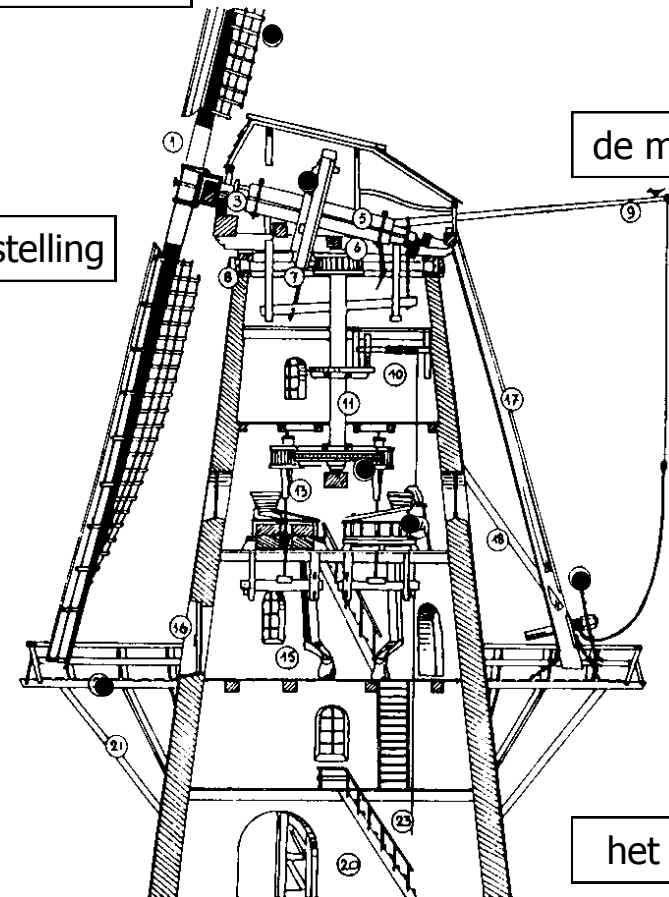

het bovenwiel

de wieken

de stelling

de molensteen

het kruitwiel

het spoorwiel

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *staart*, 2. *luchtje*, 3. *burcht*, 4. *knaagdieren*,
5. *dammen*, 6. *verdrinking*

- A. Samen met de rat en de muis hoort de bever bij de diergroep van de _____.
- B. De woning van een bever noem je een _____.
- C. Om hun woongebied extra veilig te maken bouwen ze _____.
- D. De grootste bedreiging voor bevers in een winter met ijs is _____.
- E. Als er gevaar dreigt, waarschuwen bevers elkaar met hun _____.
- F. Bevers geven hun woongebied aan met een _____.

goed
/fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

- A. Bevers zijn schadelijk en worden niet beschermd in Nederland. *waar/niet waar*
- B. Bevers verzamelen extra eten onder water voor de winter. *waar/niet waar*
- C. De ingang van de woning van de bever is altijd onder water. *waar/niet waar*
- D. Bevers ademen onder water. *waar/niet waar*
- E. Bevers bouwen dammen om de ingang van hun burcht onder water te houden. *waar/niet waar*

3. Wat weet je over bevers? Maak 4 tekeningen

<i>de burcht</i>	<i>de staart</i>
<i>de snijtanden</i>	<i>de bever</i>

Werkblad 27 Huid en haar

1. Vul het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1.bloedvaten, 2.subcutis, 3.pigment, 4.vet, 5.vingertoppen, 6.lederhuid, 7.opperhuid

- A. De huidlaag die bescherming geeft, heet de_____.
- B. De huidlaag waar veel vet in zit, heet de_____.
- C. De huidlaag waarin de zweetklieren zitten heet de_____.
- D. In je huid zorgt _____ ervoor dat je lichaam warm blijft.
- E. In je huid zit een stof die je huid laat verkleuren in de zon. Die stof heet_____.
- F. De huid van je _____ is de meest gevoelige huid.
- G. Van sporten krijg je een rood gezicht. Onder je huid helpen _____ bij het afkoelen van je bloed.

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

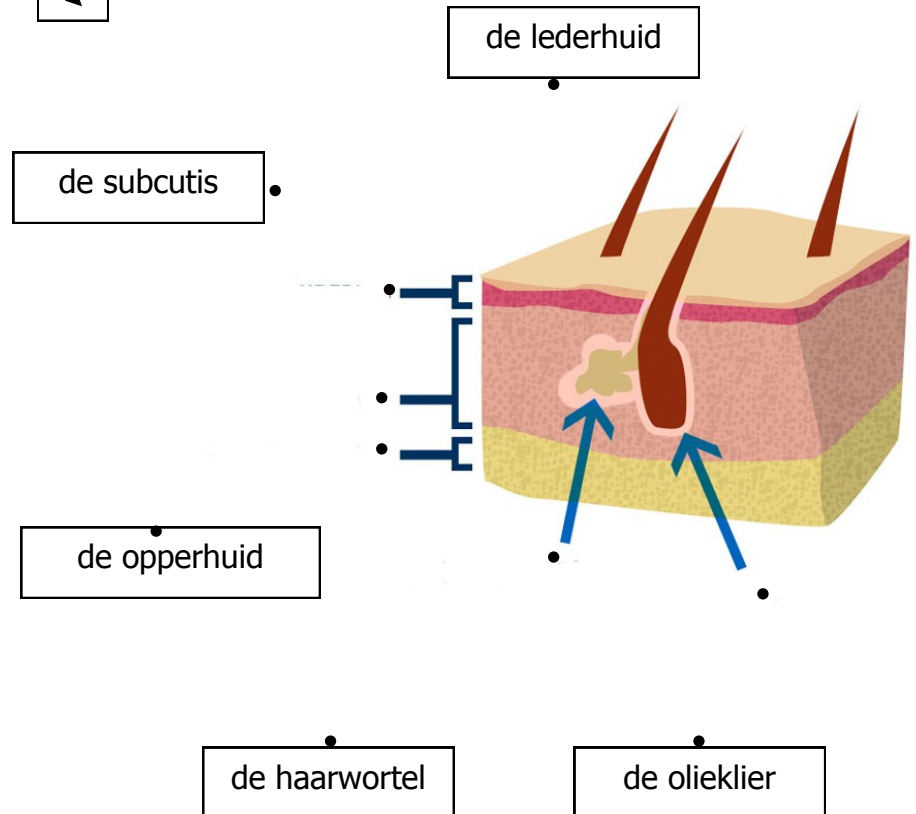
goed
fout

- A. Je moet je hele leven met dezelfde huid doen.
waar/niet waar.
- B. Zweten zorgt ervoor dat je lichaam warmer wordt.
waar/niet waar
- C. Kippenvel helpt je om je lichaam warm te houden.
waar/niet waar
- D. Bacteriën zorgen ervoor dat zweet gaat stinken.
waar/niet waar.
- E. Littekens werden vroeger gezien als een teken van dapperheid. *waar/niet waar*

Huid en haar

27

3. Ken je de delen van de huid? Maak de woorden aan het goede deel met de stip vast.

4. Heb jij een litteken? Schrijf kort op hoe je aan dat litteken komt.

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *China*, 2. *St-Joris*, 3. *Siegfried*, 4. *Europa*, 5. *Azië*,
6. *Herkules*

- A. Draken in verhalen in___brengen chaos en onrust.
- B. Draken in verhalen in___ brengen geluk.
- C. _____bevrijdde een stad van een draak.
- D. De drakendoder_____ versloeg de negenkoppige draak Hydra.
- E. De drakendoder_____ waste zich in drakenbloed.
- F. Drakenbeelden vind je vaak in _____ bij de ingang van gebouwen.

goed
/fout

2. Over drakenbloed wordt veel verteld. Welke zinnen komen in verhalen voor. Maak die rondjes dicht.

- ☐ Drakenbloed blijft altijd bestaan.
- ☐ Van drakenbloed krijg je rood haar.
- ☐ Drakenbloed laat ijzer smelten.
- ☐ Als je drakenbloed drinkt, kun je dieren verstaan.
- ☐ Drakenbloed is een goed middel tegen jeuk.
- ☐ Het drinken van drakenbloed geeft wijsheid.
- ☐ Drakenbloed helpt de zwaarste wonden te genezen.

3. Teken jouw fantasiedraak.

Werkblad 29 Bruggen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1.beton, 2.Romeinen, 3.gietijzer, 4.Gustave Eiffel, 5.Inca's

- A. De eerste boogbruggen werden door de_____ ge-
bouwd.
- B. De_____ bouwden de eerste touwbruggen
- C. _____ werd bekend door het bouwen van stalen
bruggen.
- D. Bruggen van_____ waren duur en niet erg sterk.
- E. Door het bouwen met_____ worden bruggen
steeds sterker en langer.

2. Zoek de goede naam bij elke brug. Trek een lijn.

Golden Gate brug

Towerbridge

Brug der zuchten

Zeelandbrug

Bruggen

29

3. Teken de soort brug in het vak.

<i>de vakwerkbrug</i>	<i>de tuibrug met één pyloon</i>
<i>de boogbrug met trekband</i>	<i>de hangbrug</i>

Werkblad 30 Mars

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *stofstormen*, 2. *Viking*, 3. *meteorieten*, 4. *water*,
5. *Olympus Mons*, 6. *Phobos*

A. Het voertuig de _____ deed onderzoek naar water op Mars.

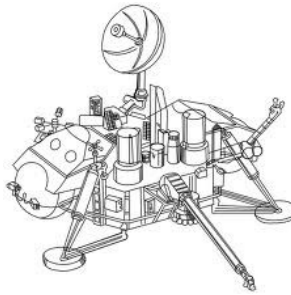
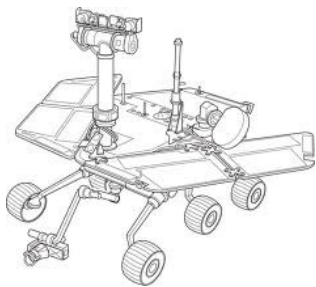
B. _____ is één van de manen van Mars.

C. De grootste vulkaan van Mars heet _____.

D. De kraters op Mars zijn ontstaan door _____.

E. De kleur van Mars verandert door _____.

F. Heel vroeger moet er op Mars _____ geweest zijn.

goed
/fout

2. Welk woord van de twee is het goede woord?

A. De planeet Mars is genoemd naar een *god/reep*.

B. Een dag en een nacht duren op Mars

36 uur en 24 minuten/ 24 uur en 36 minuten.

C. Een reis van de Aarde naar Mars duurt ongeveer
7 maanden/ 7 weken.

D. De planeet Mars heeft een rode kleur door *stof-*
stormen/ roest.

E. De grootste vulkaan vind je op *Mars/Aarde*.

Mars

30

3. Trek een lijn naar de woorden die bij de Aarde en ook bij Mars passen (de overeenkomsten).

planten

seizoenen

oceanen

dieren

Mars

Aarde

ijs

vulkanen

woestijnen

regen

Werkblad 31 Woestijnen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1. *Jericho*, 2. *oase*, 3. *Atacamawoestijn*,

4. *springmuis*, 5. *Gobi*, 6. *Sahara*, 7. *woestijnvos*,

8. *ijswoestijn*

A. Een plaats met water en planten in een woestijn noem je een _____.

B. In de Gobi is de _____ een bekend dier.

C. In de Sahara is de _____ een bekend dier.

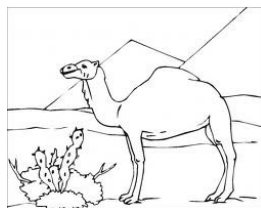
D. In de _____ vind je bijna geen leven.

E. De wilde ezel is een lastdier in de _____.

F. De dromedaris is een lastdier in de _____.

G. Antarctica is een voorbeeld van een _____.

H. De roos van _____ lijkt een dode plant.

goed
/fout

2. Welke van de twee woorden is het goede woord?

A. *Sahara/Gobi* betekent "heel groot en droog".

B. De *saxaul/palmboom* is een plant die met zijn wortels het zand goed vasthoudt.

C. Woestijnen kunnen ook bestaan uit *grind/klei*.

D. Planten in woestijnen hebben *kleine bladeren/korte wortels*.

E. Vaak liggen woestijnen achter *hoge bergen/diepe meren*.

Woestijnen

31

3. Schrijf de drie goede woorden bij elke woestijn.

Kies uit: *Azië*, *Zuid-Amerika*, *Afrika*, *zout*, *oase*, *saxaul*, *onbewoonbaar*, *nomaden*, *Toeareg*

De Sahara

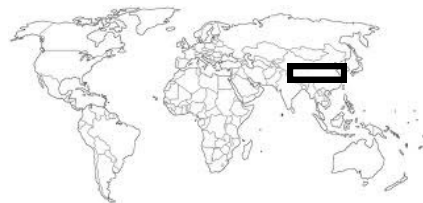

1. _____

2. _____

3. _____

De Gobi

1. _____

2. _____

3. _____

De Atacamawoestijn

1. _____

2. _____

3. _____

Werkblad 32 Zout

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *de grond*, 2. *pekelen*, 3. *de zee*, 4. *ongeluk*
5. *medicijn*, 6. *smaakmaker*, 7. *stooizout*

- A. Vroeger werd het bederven van eten voorkomen door er veel zout in te doen. Dat noem je _____.
- B. Heel vroeger werd zout niet alleen gebruikt in de keuken, maar was het ook een _____.
- C. In onze tijd is zout in de keuken vooral een _____.
- D. In de winter laat _____ sneeuw en ijs smelten.
- E. In warme landen wint men zout uit _____.
- F. In Nederland haalt men het zout uit _____.
- G. Morsen met zout brengt _____.

goed
/fout

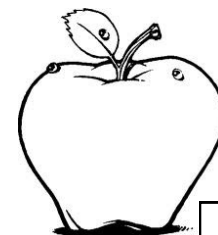
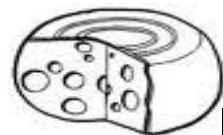
2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Zout was vroeger ook een soort geld. *goed/fout*
- B. In een heel zoute zee als de Dode Zee zink je sneller. *goed/fout*
- C. In spek zit heel veel zout om het goed te kunnen bewaren. *goed/fout*
- D. Oceanen zijn zout, doordat de regen zout is. *goed/fout*
- E. Tijdens een flink potje sporten raak je zout kwijt uit je lichaam. *goed/fout*

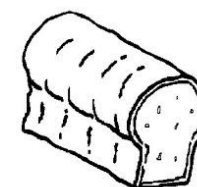
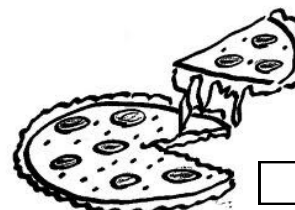
Zout

32

3. Teveel zout in je eten is niet zo gezond. In welke producten zit veel zout. Zet een kruisje bij het plaatje.

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

Werkblad 33 Uilen

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *de bosuil*, 2. *de kerkuil*, 3. *de steenuil*, 4. *de oehoe*
5. *de sneeuwuil*, 6. *de ruigpootuil*, 7. *de ransuil*, 8. *de velduil*

- A. Een ____ heeft een gezicht in de vorm van een hart.
- B. De uil die het meest voorkomt in Nederland is ____.
- C. In holle bomen of nestkasten vind je ____.
- D. De kleinste uilensoort in Nederland is ____.
- E. ____ heeft kleine oorpluimen en jaagt overdag.
- F. ____ is wit en vrij zeldzaam in Nederland.
- G. Een uil die zijn eigen naam roept is ____.
- H. De jongen van ____ worden opgegeten door de havik en de bosuil.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Bij alle vogels zitten de ogen aan de zijkant van de kop. *goed/fout*
- B. Uilen met oorpluimen kunnen beter horen dan uilen zonder oorpluimen. *goed/fout*
- C. Uilen eten hun prooi met huid en haar op. *goed/fout*
- D. In braakballen vind je vooral botjes, haren en veren. *goed/fout*
- E. Een uilskuiken is een dom persoon. *goed/fout*

Uilen

3. Zoek de goede naam van de uil bij het plaatje.

oehoe

ruigpootuil

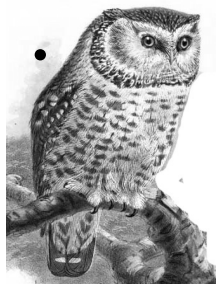
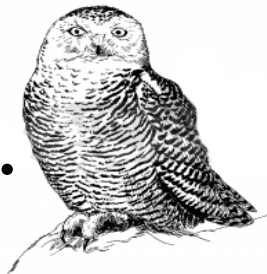
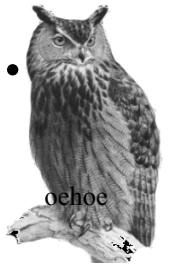
steenuil

kerkuil

sneeuwuil

33

1. Vul het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1.Jupiter, 2.Mars, 3.volle maan, 4.krater, 5.nieuwe maan, 6.planeet

- A. Je noemt een hemellichaam een maan als dit hemellichaam om een _____ heen draait.
- B. De planeet _____ heeft twee manen.
- C. Als de maan aan het eind van de maand onverlicht is noem je dat _____.
- D. Als de zon de maan helemaal beschijnt noem je dat _____.
- E. Een komvormig gat op de maan noem je een _____.
- F. De planeet _____ heeft maar liefst 63 manen.

goed
fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

- A. De maan is groter dan de Aarde. *waar/niet waar*.
- B. Op de maan kan het flink waaien. *waar/niet waar*
- C. De maan draait rond haar eigen as. *waar/niet waar*
- D. Men denkt dat de maan is ontstaan door een botsing tussen twee planeten. *waar/niet waar*.
- E. Vroeger dacht men dat je bij volle maan opeens gek kon worden. *waar/niet waar*
- F. Doordat de maan ook ronddraait, kun je hem van alle kanten goed bekijken. *waar/niet waar*
- G. De maan laat de Aarde soms langzamer draaien. *waar/niet waar*

De maan

3. Maak de woorden die bij de maan passen vast aan de maan. Trek een lijn.

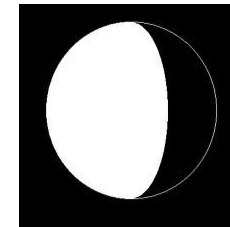

natuurlijke satelliet

zeeën

soort spiegel

planeet

lava

maanden

regen

geeft licht

altijd dezelfde temperatuur

Werkblad 35 Blind

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *commando's*, 2. *licht* 3. *voelen*, 4. *zintuigen* 5. *braille*, 6. *horen*

- A. Het speciale alfabet met puntjes voor blinden is ____.
- B. Spelletjes voor blinden zijn zo gemaakt dat de blinde het spel kan ____.
- C. De blindegeleidestok wordt niet alleen gebruikt om te voelen, maar ook om te ____.
- D. Als iemand slecht ziet, betekent dat die persoon ook weinig ____ ziet.
- E. Een belangrijke taak van de blindegeleidehond is het opvolgen van ____.
- F. Een blinde gebruikt zijn andere ____ extra goed.

goed
fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Een blindegeleidehond weet altijd de weg.
goed/fout
- B. Een blinde kan ook helemaal op zichzelf wonen.
goed/fout
- C. Blinde kinderen gaan naar dezelfde scholen als ziende kinderen. *goed/fout*
- D. Als je op latere leeftijd blind wordt, heb je meteen moeite om bijvoorbeeld een plaatje van een roos in je hoofd te maken. *goed/fout*

Blind

35

3. Proefjes.

Doe de proefjes samen voor de veiligheid. Zorg dat één een blinddoek draagt. De ander is er om in te grijpen als het onveilig wordt.

A. Strik je veters met je ogen dicht.

B. De helper verzamelt een 5 voorwerpen uit de klas. Kun je voelen welke voorwerpen het zijn?

C. Leg een taalboek, rekenboek en een begrijpend lezen boek neer. Voel en benoem het boek.

D. Knip geblinddoekt uit een stuk papier een cirkel, een driehoek en een vierkant.

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

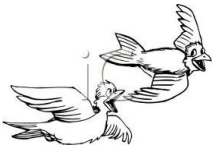
Kies uit:

1. *wintergast*, 2. *standvogel* 3. *doortrekker*, 4. *de rui*,
5. *zomervogel*, 6. *overdag*, 7. *'s nachts*

- A. Een vogel die vanuit het noorden aan het eind van de zomer naar ons land vliegt noem je een ____.
- B. De veren van vogels vallen uit als ze versleten zijn. Dat noem je ____.
- C. Vogels die insecten eten vliegen vooral ____.
- D. Een vogel die even of bijna niet in ons land is, noem je een ____.
- E. Vogels die op warme lucht mee zweven, vliegen ____.
- F. Een zwaluw is een echte ____.
- G. Vogels die je het hele jaar door ziet in ons land noem je een ____.

goed
fout

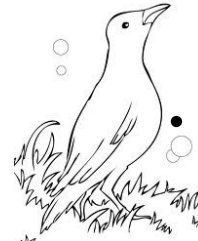
2. Zijn de volgende zinnen *goed* of *fout*?

- A. Trekvogels gebruiken de zon om de goede richting te vinden. *goed/fout*
- B. Tijdens de rui kunnen ganzen vaak alleen zwemmen. *goed/fout*
- C. Vogels trekken weg, omdat ze anders in de winter dood zullen vriezen. *goed/fout*
- D. Zwanen vliegen in de vorm van een V. Dat doen ze, omdat het veiliger is. *goed/fout*

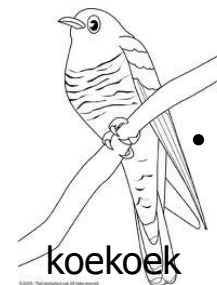
Vogels op reis

3. Zoek het goede woord bij elk plaatje. Trek een lijn.

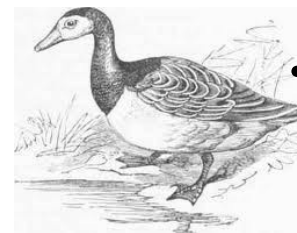
merel

koekoek

kraanvogel

rotgans

De standvogel

De zomervogel

De wintergast

De doortrekker

Werkblad 37 Licht

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *het kousje*, 2. *vulkanen* 3. *een snotneus*, 4. *een bol*
5. *waskaarsen*, 6. *pit*, 7. *wrijving*

- A. In de natuur komt vuur voor in _____.
- B. Vuur maken door een stokje snel rond te draaien noemt men warmte door _____.
- C. In de vroegste olielampen dreef er een _____ in de olie.
- D. Een olielamp die geen olie meer lekte was _____.
- E. Van de raten van honingbijen werden _____ gemaakt.
- F. Om goed licht in de avond te hebben werd vroeger een kaars achter _____ gezet.
- G. In gaslampen zorgde _____ voor een mooi wit licht.

goed
fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. Alleen mensen in de stad hadden gasverlichting.
goed/fout
- B. De gloeilamp was de eerste elektrische lamp.
goed/fout
- C. Een tl-buis gebruikt minder stroom dan een gloeilamp. *goed/fout*
- D. Spaarlampen gaan langer mee dan gloeilampen.
goed/fout
- E. Ledlampen zijn modern en goedkoop. *goed/fout*

Licht

37

3. Zoek bij elk plaatje het goede woord.

de snotneus

de spaarlamp

de olielamp

de ledlamp

de gloeilamp

de neonverlichting

Werkblad 38 Op gladde ijzers

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

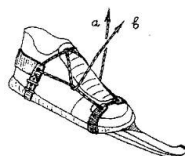
Kies uit:

1. *glissen*, 2. *Friese doorloper*, 3. *ijzeren schoen*,
4. *noor*, 5. *klapschaats*, 6. *dierenbotten*

- A. De eerste schaatsen waren gemaakt van_____.
- B. Die eerste schaatsen werden_____ genoemd.
- C. Het woord schaatsen bestond in de middeleeuwen niet. Men noemde een schaats de_____.
- D. De schaatser Jaap Eeden maakte de_____ populair.
- E. De_____ was een houten schaats met ijzers. Ze waren goed om lange afstanden te schaatsen.
- F. Bij de_____ kan de rijder zijn been goed strekken. Zo kan hij meer kracht zetten.

goed
/fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

- A. Schaatsen met een grote krul aan de voorkant gebruikte men vroeger om te zwieren. *waar/niet waar*
- B. Het eerste kunstijs werd gebruikt in 1960 bij de Olympische Spelen. *waar/niet waar*
- C. Bij ijsdansen wordt gesprongen. *waar/niet waar*
- D. De Elfstedentocht is een grote tocht van 200 km op kunstijs. *waar/niet waar*
- E. Dat er heel vroeger al geschaatst werd, weten we door schilderijen. *waar/niet waar*

Op gladde ijzers

38

3. Teken de schaatsen in elk vak

<i>de glis</i>	<i>de doorloper</i>
<i>de noor</i>	<i>de kunstschaats</i>

Werkblad 39 Tandem

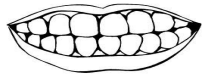
1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.
Kies uit:

1. *de snijtanden*, 2. *de kiezen* 3. *de valse kiezen*,
4. *de hoektanden*, 5. *het melkgebit*,

- A. Onze eerste tanden zijn niet blijvend. Dit noemen we ____.
B. Deze tanden werken als een mes. Dit zijn ____.
C. ____ hebben een bolle vorm en staan meer vooraan in de mond.
D. Vroeger waren ____ een stuk groter.
E. Achterin de mond staan _____. Ze malen het eten fijn.

goed/
fout

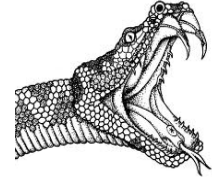
2. Zijn de volgende zinnen *goed* of *fout*?

- A. Het gif van een slangenbeet helpt mee om het dier in de maag van de slang te verteren. *goed/fout*
B. Piranha's zijn zoutwatervissen. *goed/fout*
C. Bij knaagdieren blijven de snijtanden doorgroeien. *goed/fout*
D. "Je mag een gegeven paard niet in de bek kijken", betekent dat het onbeleefd is om ontevreden te zijn over een gekregen cadeau. *goed/fout*
E. Krokodillen doden hun prooi altijd in het water. *goed/fout*
F. Stropers zijn uit op de ivoeren tanden van de olifant. *goed/fout*

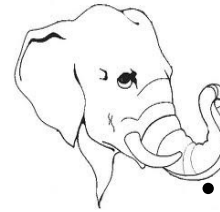
Tanden

39

3. Zoek het goede woord bij het plaatje. Trek een lijn.

stootwapen

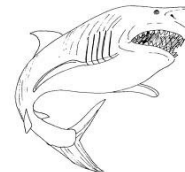
scheermesjes

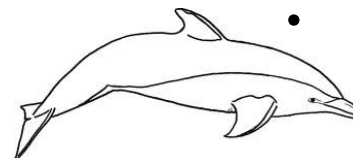
antenne

injectienaald

zaagtanden

leeftijd

Werkblad 40 Onweer

1. Los de puzzel aan de rechterkant op:

Van links naar rechts

4. Zo noem je waterdamp hoog in de lucht.

5. De dagen tussen 20 juli en 20 augustus

6. Een ander woord voor fulguriet.

Van boven naar beneden

1. Een wolk in de vorm van een paddenstoel.

2. De vonk die vanuit een wolk naar de Aarde gaat.

3. Germaanse god van donder en bliksem.

7. Hierlangs vind je vaak een bolbliksem.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

A. Eerst komt de flits en dan de donder *goed/fout*

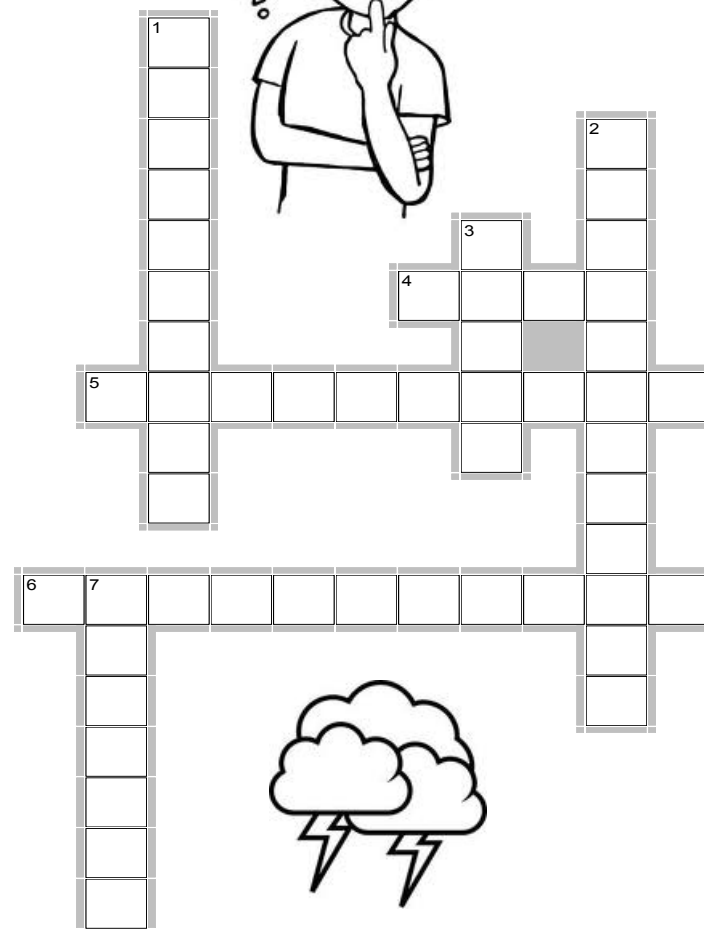
B. Onweer ontstaat doordat twee wolken op elkaar botsen. *goed/fout*

C. In een bos moet je bij onweer een open plek zoeken. *goed/fout*

D. Een paraplu is veilig bij onweer. *goed/fout*

E. Het beste is om bij onweer naar binnen te gaan. *goed/fout*

F. Bliksem kun je ook boven uitbarstende vulkanen zien. *goed/fout*

Onweer**Puzzel**

5

Werkblad 41 Zuivel

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit: 1. *margarine*, 2. *kwark*, 3. *brij*, 4. *room*, 5. *het zuur*, 6. *pens*, 7. *kalk*,

A. Het woord zuivel is een oud woord voor _____.

B. Één van de vier koeienmagen is de _____.

C. Het vet op rauwe melk heet _____.

D. Vroeger kon melk niet goed bewaard worden. Kaas en boter konden door _____ erin bewaard worden.

E. Hele verse kaas heet ook wel _____.

F. De _____ in melk zorgt voor sterke botten.

G. Kunstboter is geen echte boter, maar _____.

2. Welke van de twee woorden is het goede woord?

A. Om boter te maken heb je *room/karnemelk* nodig.

B. Je krijgt boter door karnen. Een ander woord voor karnen is *kloppen/afromen*.

C. Zuursel uit de maag van een kalf is *stremsel/wrongel*.

D. Zetmeel is een stof die melk dikker maakt. Zetmeel zit in *aardappelen/melk*.

Zuivel

3. Kruiswoordpuzzel: **Kaas maken**

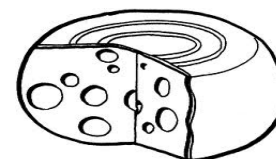
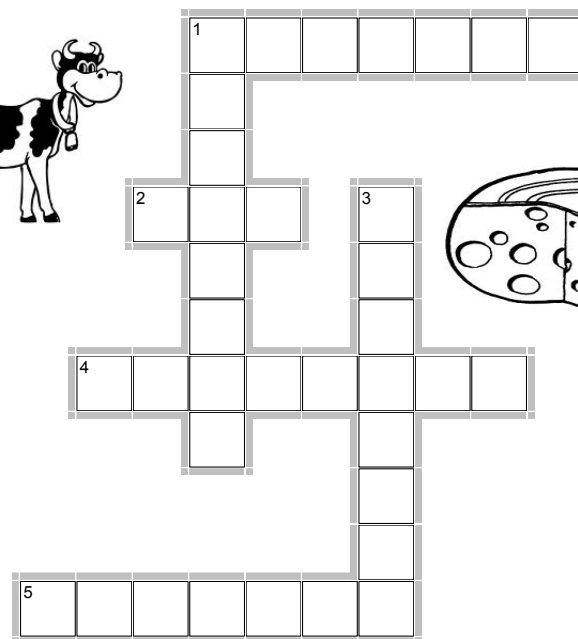
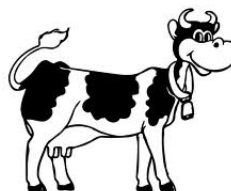

Van links naar rechts

1. Hier rijpen de kazen.
2. Geelgroen vocht dat ontstaat bij het maken van kaas.
4. Hieronder staat het kaasvat een paar uur.
5. De dikke witte massa waar het kaasmaken mee begint.

Van links naar rechts

1. Hierin krijgt de kaas zijn pittige smaak.
3. Deze stof laat de melk klonteren.

Werkblad 42 Snavels

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

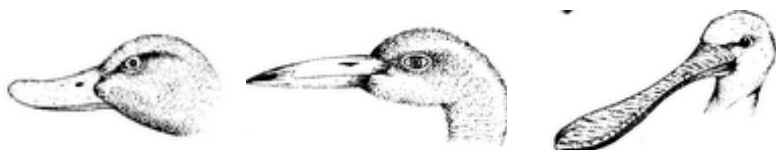
Kies uit:

1. *de eend*, 2. *de specht*, 3. *de toekan*, 4. *de ooievaar*
5. *de pelikaan*, 6. *de uil*

- A. ____ gebruikt zijn snavel als beitels.
B. ____ gebruikt zijn snavel als koeling
C. ____ gebruikt zijn snavel als klepper.
D. ____ gebruikt zijn snavel om olie op zijn veren te smeren.
E. ____ gebruikt zijn snavel als moordwapen.
F. ____ gebruikt zijn snavel als schepnet.

goed
/fout

2. Zijn de volgende zinnen goed of fout?

- A. De snavel van een vogel is gemaakt van bot. *goed/fout*
B. Met de twee gaatjes in de snavel kan een vogel ruiken. *goed/fout*
C. Alle vogels gebruiken hun snavel als "papelepel". *goed/fout*
D. Zwaluwen vangen insecten terwijl ze vliegen. *goed/fout*
E. Alle snavels zijn voedselgrijpers. *goed/fout*

Snavels

3. Wat eet deze vogel met zijn snavel.

vlees

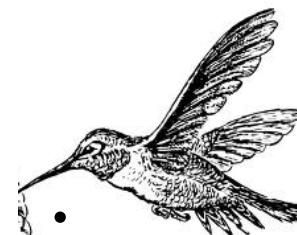
nectar

zaden

insecten

vis

waterdiertjes

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.
Kies uit: 1. *Ra*, 2. *Nijl*, 3. *sarcofaag*, 4. *farao*, 5. *Horus*,
6. *piramide*, 7. *god van de Nijl*, 8. *mummie*
- A. Een Egyptische koning werd een _____ genoemd.
- B. De god van de zon heette in Egypte _____.
- C. De valkgod die alles zag, heette _____.
- D. Na zijn dood kwam een Egyptische koning terug als _____.
- E. Het lichaam van de dode koning werd bewaard als _____.
- F. Een Egyptische doodskest noem je een _____.
- G. De trap waarlangs de koning naar de hemel ging, was de _____.
- H. Veel koningsgraven werden gebouwd langs de rivier de _____.

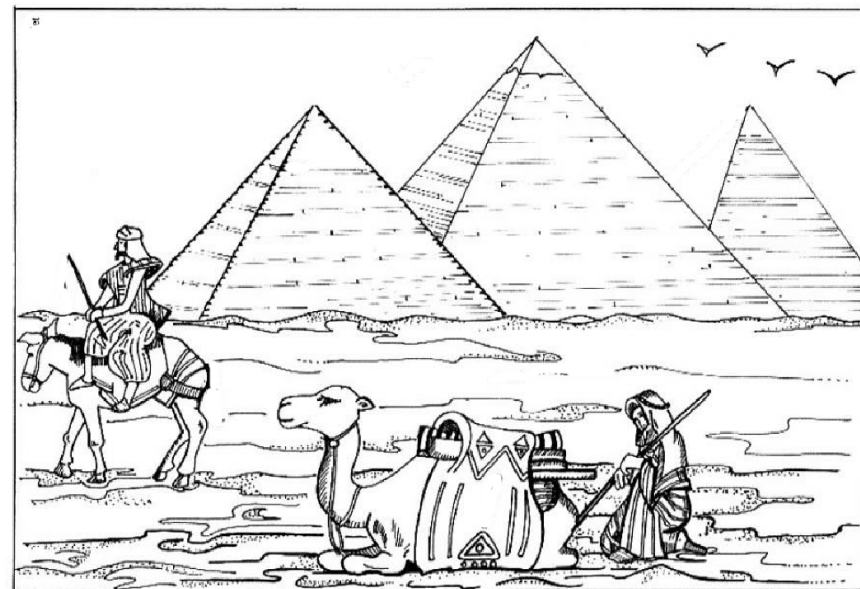
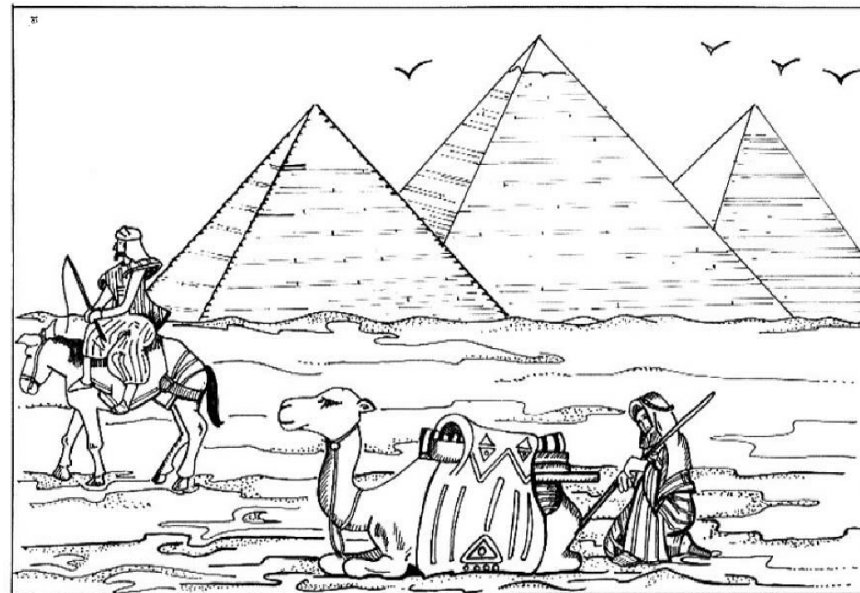

goed
fout

2. Zijn de zinnen *goed* of *fout*?
- A. Piramides waren het teken van heuvels die uit de zee kwamen. *goed/fout*
- B. Het bouwen van piramides gebeurde door slaven. *goed/fout*
- C. Een grote piramide bouwen, duurde wel tien jaar. *goed/fout*
- D. De eerste piramides hadden de vorm van een trap. *goed/fout*
- E. De rivier de Nijl zorgde in Egypte voor vruchtbaar land. *goed/fout*.

Piramides

3. Zoek de 7 verschillen.

Werkblad 44 Slimme dieren

1. Los de puzzel op.

Van links naar rechts

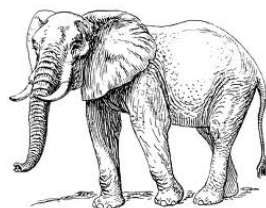
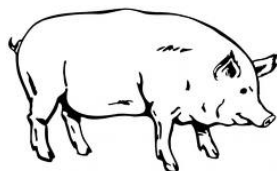

2. Dit dier is dol op spelen.
3. Dit dier doet alsof het iets verstopt.
6. Dit dier sluit zijn hol of met een stuk rots.
7. Dit dier herkent kleuren en vormen.
8. Dit dier voelt zich thuis in een doolhof.
10. Dit dier kan met zijn snuit dingen besturen.

Van boven naar beneden

1. Dit betekent de naam oerang-oetan in het Nederlands.
4. Dit dier heeft een enorm geheugen.
5. Dit dier is goed in memory met getallen.
9. Dit dier vist met broodkruimels.

goed
/fout

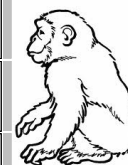
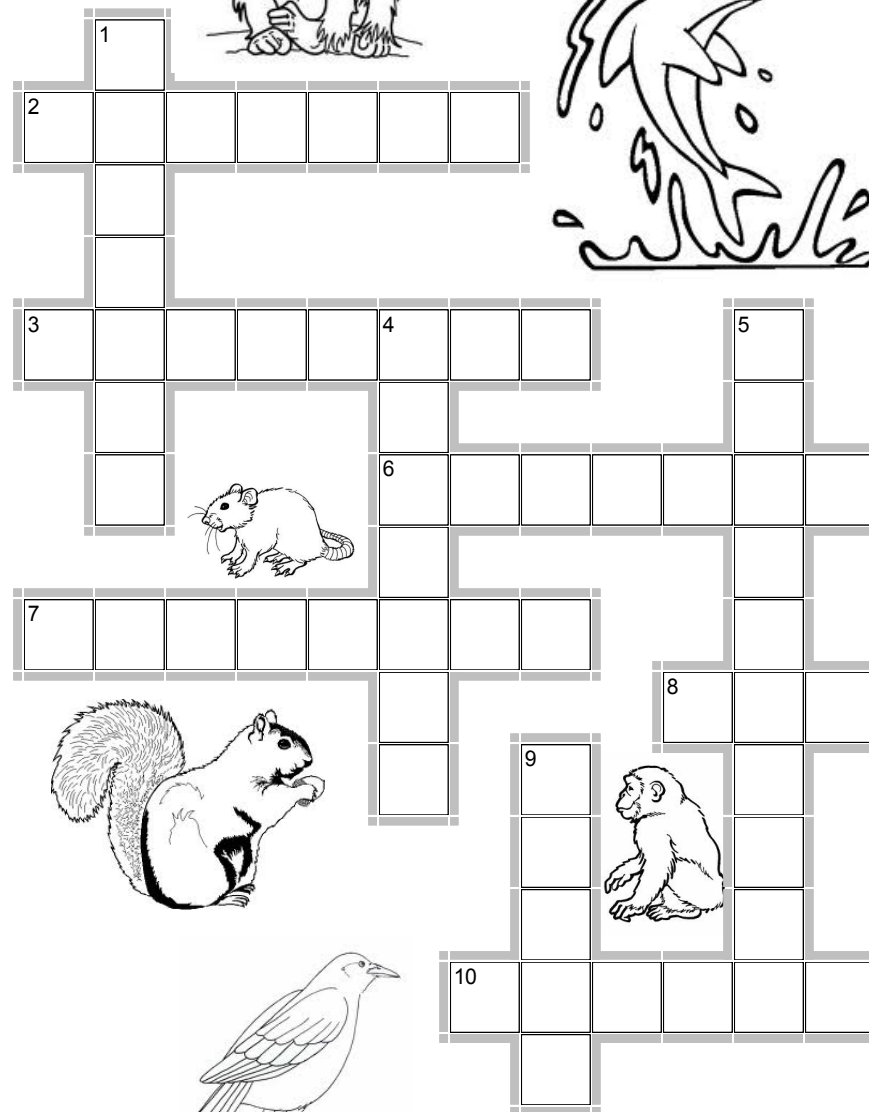

2. Zijn de zinnen *goed* of *fout*?

- A. Ratten eten altijd eerst hele kleine beetjes van het voedsel dat ze vinden. *goed/fout*
- B. Duiven vinden hun hok altijd weer terug. Dat noem je instinct. *goed/fout*
- C. Dolfijnen leven alleen. *goed/fout*
- D. Orang-oetans zien weinig mensen. *goed/fout*
- E. De groene roodstaart is een papegaai die kan praten. *goed/fout*.

Slimme dieren

44

Werkblad 45 De haven

1. Zet het nummer voor het woord in de goede zin.

Kies uit:

1. *stukgoederen*, 2. *droge bulk*, 3. *de loods*,
4. *elevator*, 5. *natte bulk*, 6. *containers*

A. ____ zijn makkelijk te stapelen en passen op treinen.

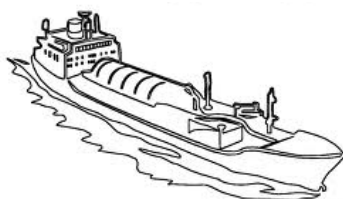
B. ____ zitten verpakt in kisten, vaten of balen.

C. Zand is een voorbeeld van ____ .

D. Ruwe olie is een voorbeeld van ____ .

E. Als het schip in de buurt van de haven is, komt ____ aan boord.

F. Een ____ is een grote stofzuiger die

goed
/fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?

A. Binnenhavens liggen aan rivieren. *waar/niet waar*

B. De visafslag is een plek waar vis gevangen wordt.
waar/niet waar

C. Containers hebben allemaal dezelfde maat.
waar/niet waar

D. Binnenschepen vervoeren containers. *waar/niet waar*

E. Fruit is stukgoed. *waar/niet waar*

F. Sleepboten helpen zeeschepen bij het afmeren
(parkeren) in de haven. *waar/niet waar*

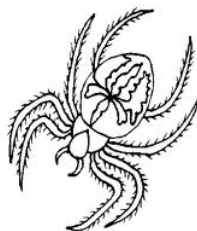
De haven

3. Wat weet je over de haven? Maak 4 tekeningen

<i>de container</i>	<i>de sleepboot</i>
<i>het containerschip</i>	<i>het binnenvaartschip</i>

Werkblad 46 Bijgeloof

1. Vul het nummer voor het woord in de goede zin.
Kies uit: 1.zout, 2.een paraplu, 3.hout, 4.schoenen, 5.klavertje vier, 6.een gebroken spiegel,
- A. Vroeger dacht men dat een___ hielp tegen betovering door heksen.
B. Mors niet met____. Dat brengt ongeluk.
C. Zeven jaren ongeluk krijg je door____.
D. Je raakt je verstand kwijt als je ____ laat vallen.
E. Boze geesten zaten in___ dacht men vroeger.
F. Op ____ spugen zorgde ervoor dat je ongeluk weer weg ging.

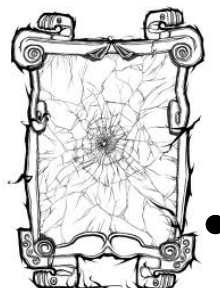

goed
fout

2. Is de zin *waar* of *niet waar*?
- A. De blaadjes van een klavertje vier zijn het teken van vertrouwen, liefde, hoop en geluk. *waar/niet waar*.
B. Als een kat aan zijn poot likt, komt er prettig bezoek. *waar/niet waar*
C. Vroeger droeg men een walnoot met een kruisspin om de nek tegen de koorts. *waar/niet waar*
D. Lieveheersbeestjes werden ook wel hemelbeestjes genoemd. *waar/niet waar*.
E. Als je op zondag geboren was, bracht dat zeker geluk. *waar/niet waar*
F. Kinderen die op zaterdagmiddag geboren waren, maakten veel fouten. *waar/niet waar*

Bijgeloof

3. Brengt dit voorwerp geluk of ongeluk? Trek een lijn naar het goede vak.

7.

13.

GELUK

ONGELUK

